

Kohtuasi C-264/19

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

29. märts 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesgerichtshof (Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

21. veebruar 2019

Hageja, kassatsioonkaebuse esitaja ja vastustaja kassatsioonimenetluses:

Constantin Film Verleih GmbH

Kostjad, vastustajad kassatsioonimenetluses ja kassatsioonkaebuse esitajad:

YouTube LLC

Google Inc.

Põhikohtuasja ese

Filmidele ainuõigusi omava äriühingu hagi veebiplatvormi YouTube ja selle emattevõtja Google vastu, milles ta palub kohustada neid andma teavet selliste kasutajate e-posti aadressi, telefoninumbri ja IP-aadressi kohta, kes laadisid YouTube'i filme üles ebaseaduslikult

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 lõike 2 punktis a nimetatud tootjate, valmistajate, levitajate, tarnijate ja muude kaupade või teenuste varasemate valdajate ning jae- ja hulgimüüjate aadressid, mille kohta on vastavalt

vajadusele õigus nõuda teavet direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 lõike 1 alusel, hõlmavad ka

- a) teenuste kasutajate e-posti aadresse ja/või
- b) teenuste kasutajate telefoninumbreid ja/või
- c) IP-aadresse, mida teenuste kasutajad kasutasid õigusi rikkuvate failide üleslaadimiseks, koos üleslaadimise täpse ajaga?

2. Juhul kui vastus esimese küsimuse punktile c on jaatav:

Kas teave, mida tuleb vastavalt direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 lõike 2 punktile a anda, hõlmab ka IP-aadressi, mida kasutaja, kes varem on õigusi rikkudes faile üles laadinud, viimati kasutas juurdepääsuks oma Google'i või YouTube'i kasutajakontole, koos juurdepääsu täpse ajaga, olenemata sellest, kas sel viimasel korral rikuti õigusi?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32; edaspidi „direktiiv 2004/48“) artikkel 8

Viidatud riigisisised õigusnormid

Autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlev seadus (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz, edaspidi „UrhG“), § 101 lõike 1 esimene lause, lõike 2 punkt 3, lõike 3 punkt 1

Elektroonilise side seadus (Telekommunikationsgesetz, edaspidi „TKG“), § 111 lõike 1 esimese lause punkt 2

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Hageja on Saksamaa äriühing, kes soovib kaitsta oma ainuõigusi filmidele „Parker“ ja „Scary Movie 5“. Kostja 1 käitab veebiplatvormi YouTube, kus saab üles laadida videofaile ja teha need kättesaadavaks teistele internetikasutajatele. Kostja 2 on kostja 1 emattevõtja ja nende domeenide omanik, mida kostja 1 kasutab internetiplatvormi jaoks. Kui YouTube'i veebiplatvormile laaditakse üles videod, peavad kasutajad enne registreerima kostja 2 juures Google'i kasutajakonto ning märkima seejuures oma nime, e-posti aadressi ja sünnikuupäeva. Selleks et avaldada platvormil pikemaid kui 15-minutilisi videoid, tuleb lisaks märkida mobiiltelefoni number, millele saadetakse avaldamiseks vajalik aktiveerimiskood. Kostjate ühiste kasutus- ja andmekaitsetingimuste kohaselt nõustuvad platvormi kasutajad serveriprotokollide salvestamisega,

sealhulgas kasutamise IP-aadressi, kuupäeva ja kellaaja salvestamisega, samuti üksikpäringute salvestamisega ning selliste andmete kasutamisega seotud ettevõtjate poolt.

- 2 Kasutajanimega N1 laaditi 29. juunil 2013 kostja 1 veebiplatvormile üles täispikkuses saksakeelne film „Parker“ ning seda vaadati enne sellele 14. augustil 2013 juurdepääsu tõkestamist üle 45 000 korra. Kasutajanimega N2 laaditi septembris 2013 üles täispikkuses film „Scary Movie 5“, mida vaadati enne sellele 29. oktoobril 2013 juurdepääsu tõkestamist üle 6000 korra. Veel laaditi kõnesoleva filmi koopia 10. septembril 2014 kasutajanimega N3 uuesti üles ja seda vaadati üle 4700 korra kuni juurdepääsu tõkestamiseni 21. septembril 2014.
- 3 Hageja palub kohustada kostjaid andma talle teavet kasutajate N1, N2 ja N3 kohta, täpsemalt järgmisi kostjate salvestatud andmeid: a) kasutaja e-posti aadress, b) kasutaja telefoninumber, c) IP-aadress, mida kasutaja kasutas faili üleslaadimiseks, koos üleslaadimise täpse kuupäeva ja kellaajaga, sealhulgas minutid, sekundid ja ajavöönd (üleslaadimise aeg), d) IP-aadress, mida kasutaja viimati kasutas oma Google'i või YouTube'i kasutajakonto avamiseks, koos juurdepääsu täpse kuupäeva ja kellaajaga, sealhulgas minutid, sekundid ja ajavöönd (juurdepääsu aeg).
- 4 Landgericht Frankfurt am Main (Maini-äärse Frankfurdi esimese astme kohus) jättis hagi rahuldamata. Oberlandesgericht Frankfurt am Main (liidumaa kõrgeim üldkohus Maini-äärses Frankfurdis) rahuldab hageja apellatsioonkaebuse osaliselt ja kohustas kostjaid esitama asjaomaste kasutajate e-posti aadressid. Selle kohtuotsuse peale esitasid nii hageja kui ka kostjad kassatsioonkaebused Bundesgerichtshof'ile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus). Hageja jääb oma nõude juurde kohustada kostjaid esitama teavet ka kasutajate telefoninumbrite ja IP-aadresside kohta. Kostjad paluvad kassatsioonkaebusega jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 5 Hageja arvates tugineb tema õigus saada teavet UrhG § 101 lõike 1 esimesele lausele, lõike 2 punktile 3 ja lõike 3 punktile 1. Nimetatud sättega võeti üle direktiivi 2004/48 artikkel 8, mistõttu tuleb seda tõlgendada kooskõlas direktiiviga. Kassatsioonkaebuste lahendamine oleneb sellest, millist teavet tuleb vastavalt direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punktile a anda. Hageja kassatsioonkaebus tuleb rahuldada, kui tal on õigus nõuda teavet ka kasutajate telefoninumbrite ja IP-aadresside kohta, mida kasutati õigusi rikkuvaks failide üleslaadimiseks. Kostjate kassatsioonkaebus on põhjendatud, kui nad ei ole kohustatud andma teavet kasutajate e-posti aadresside kohta.
- 6 Esimese küsimuse punkt a: Määrava tähtsusega on see, kas teave „nimede ja aadresside“ kohta direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punkti a tähenduses hõlmab ka e-posti aadresse. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tuleneb UrhG § 101 lõikes 3 ja direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punktis a kehtestatud kaitse-

eesmärgist, et see hõlmab ka e-posti aadresse. Õigus nõuda kolmandatelt isikutelt teavet peab võimaldama õiguste omajal teada saada, kes on tema õigusi rikkunud. Kuna kostja 1 platvormi kasutaja registreerimisel salvestatakse üksnes (fiktiivne) kasutajanimi ja e-posti aadress, oleks rikkuja tuvastamine algusest saadik raskendatud, kui õiguste omaja ei saaks nõuda teavet e-posti aadressi kohta. See oleks vastuolus direktiivi 2004/48 eesmärgiga (vt põhjendus 3).

- 7 Esimese küsimuse punkt b: Küsitav on, kas mõiste „aadress“, mis on esitatud direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punktis a, hõlmab ka telefoninumbrid. Nimetatud sätte selge sõnastuse järgi ei ole telefoninumbrid sellega hõlmatud.
- 8 Vastupidist seisukohta toetab see, et üldjuhul ei saa kostjad kasutajatele tagatud anonüümsuse tõttu anda sellisel platvormil nagu on kostjal 1 algusest saadik teavet „nimede ja aadresside“ kohta ees- ja perekonnanime ning postiaadressi tähenduses. Seevastu juhtudel, mil kasutaja soovib kostja 1 platvormil avaldada pikema kui 15-minutilise video, tema telefoninumbrid mitte üksnes ei küsita, vaid veel ka kontrollitakse nii, et sellele saadetakse aktiveerimiskood. Telefoninumbrite andmisel tuleb vastavalt TKG § 111 lõike 1 esimese lause punktile 2 ühenduse valdaja nimi ja aadress salvestada. Arvestades asjaolu, et e-posti aadresside andmise puhul see nii ei ole, võib teave telefoninumbri kohta olla käesoleval juhul kõne all olevate rikkumiste puhul ainus tõhus ja eesmärgikindel viis intellektuaalomandi õiguste kaitsmiseks.
- 9 Lisaks toetab seda seisukohta asjaolu, et tänapäevased sideseadmed võimaldavad saata kirju SMS-i, MMS-i või kiirsuhtluse (*instant-messaging*) kaudu telefonile või mõnele muule mobiilsele lõppseadmele. Sellise kirjaliku suhtluse „aadress“ on telefoninumber.
- 10 Esimese küsimuse punkt c: Tekib küsimus, kas direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punkt a hõlmab ka IP-aadressi, mida kasutati õigusi rikkuvaks failide üleslaadimiseks.
- 11 Selle vastu võiks rääkida IP-aadressi funktsioon. IP-aadress ei ole seotud konkreetse isikuga, vaid – dünaamilise IP-aadressi puhul pealegi ainult ajutiselt – internetti ühendatud seadme võrguliidesega. Seetõttu ei võimalda see tuvastada konkreetset isikut. Peale selle tuvastab IP-aadress ainult internetti ühendatud seadme võrguliidese kaudu, mitte aga muid selle seadmega ühendatud seadmeid.
- 12 Lisaks räägib selle vastu asjaolu, et IP-aadressid kuuluvad isikuandmete hulka (vt 19. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779). Seetõttu on vaja kaaluda asjaomaseid põhiõigusi. Riigisiseste õigusnormide direktiiviga kooskõlas oleva tõlgendamise korral peavad liikmesriikide kohtud nimelt tagama õiglase tasakaalu erinevate liidu õiguskorraga kaitstud põhiõiguste vahel. Isikuandmete edastamisel eraõiguslikele kolmandatele isikutele autoriõiguse rikkumise tuvastamiseks tuleb eelkõige kaaluda ühest küljest õigust eraelu austamisele (Euroopa Liidu põhiõiguste harta [edaspidi „põhiõiguste harta“])

artikkel 7) ja isikuandmete kaitsele (põhiõiguste harta artikkel 8) ning teisest küljest õigust omandile (põhiõiguste harta artikli 17 lõige 2).

- 13 Direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punkti a kohaselt peavad kasutajad leppima (ainult) sellega, et edastatakse nende nimi ja aadress. Teave nende kasutatud IP-aadresside kohta võib rikkuda kasutajate õigust eraelu austamisele. Peale selle tuleb arvesse võtta, et teave (dünaamilise) IP-aadressi kohta, mis hõlmab alati ka side toimumise täpset aega, sest ainult nii võimaldab see lõppseadet tuvastada, annab samal ajal teavet internetiühenduse kasutamise täpse aja, kaasa arvatud ajavööndi ja ühenduse üksikasjade kohta, mis on kaitstud põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8 (vt 8. aprilli 2014. aasta kohtuotsus Digital Rights Ireland ja Seitlinger jt, C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238, punkt 26 jj). Lisaks võib teave IP-aadressi kohta riivata kolmandatele isikutele, kes ei ole vaidlusega seotud, kuuluvat õigust eraelu puutumatusse, kui internetiühenduse valdaja ei ole õigusi rikkunud.
- 14 Oletust, et IP-aadress on hõlmatud direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punktiga a, toetab asjaolu, et mõiste „aadress” võib viidatud sätte sõnastuse kohaselt sisaldada iga liiki aadresse ja seega ka (elektroonilist) IP-aadressi. See hõlbustab samamoodi kui postiaadress ja e-posti aadress autoriõiguse rikkuja tuvastamist.
- 15 Samuti räägivad selle poolt direktiivi 2004/48 mõte ja eesmärk, mis sama direktiivi põhjenduse 3 kohaselt seisnevad eelkõige intellektuaalomandi õiguste tõhusas jõustamises. See eesmärk ei oleks tagatud, niikaua kui aluseks võetaks traditsiooniline arusaam „nimedest ja aadressidest“. Teave „nimede ja aadresside“ kohta ei viiks üldjuhul sihile, sest platvormi käitajad nagu kostja 1 enamasti ei küsi ega kontrolli selliseid andmeid. Selle tõttu esinevat põhiõiguste hartaga kaitstud intellektuaalomandiõiguse (põhiõiguste harta artikli 17 lõige 2) olulist kahjustamist võib käsitada nii, et rikutud on nõuet tagada õiglane tasakaal põhiõiguste vahel, mis tuleb omavahel kokku sobitada (vt 18. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Bastei Lübbe, C-149/17, EU:C:2018:841, punkt 46). IP-aadressi avaldamine lisaks e-posti aadressile ja võimalik et ka telefoninumbrile võiks endast selles kontekstis kujutada sobivat vahendit õiguse rikkuja tuvastamiseks ja seega intellektuaalomandi õiguste tõhusaks jõustamiseks direktiivi 2004/48 tähenduses.
- 16 Juhul kui vastus esimese küsimuse punktile c on jaatav, tekib lisaks küsimus, kas teavet võib nõuda ka IP-aadressi kohta, mida kasutaja viimati ja olenemata sellega seonduvast õigusrikkumisest kasutas oma Google'i või YouTube'i kasutajakonto avamiseks (teine küsimus).
- 17 Selle poolt räägib asjaolu, et dünaamiliste IP-aadresside pideva vahetumise tõttu peaks ka kõige ajakohasem IP-aadress kuuluma asjaomase teabe hulka, sest ainult see kujutab endast tegelikult teenuse kasutaja aadressi direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punkti a tähenduses.

- 18 Selline käsitus, mille kohaselt kehtib õigus saada teavet kõige ajakohasema IP-aadressi kohta olenemata sellega seotud rikkumisest, ei oleks võimalik, kui direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punkt a nõuaks seost õiguse rikkumisega. IP-aadress, mida Google'i või YouTube'i kasutajakonto puhul viimati kasutati, ei ole vaidlusaluse õigusi rikkuva kasutamisega tingimata seotud. Vajadus sellise seose järele võib siiski tuleneda sellest, et kostjate vastu saab esitada hagi direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 1 punkti c alusel üksnes seetõttu, et nad osutasid teenust õigusi rikkuvate tegevuste jaoks, ning teave, mida tuleb anda vastavalt direktiivi 2004/48 artikli 8 lõike 2 punktidele a ja b, käib just selliste õigusi rikkuvate teenuste kohta.

TÖÖDOKUMENT